

Facebook

Perustietoa Facebookista, sen hyvistä ja huonoista puolista sekä termistöä

Mikä Facebook on?

- ▶ Facebook on tällä hetkellä ehkä tunnetuin sosiaalisen median palvelu
- ▶ Se on mainoksin rahoitettu palvelu jonka avulla voi tehdä monia asioita:
  - ▶ Luoda kuvallisen profiilin ja kertoa elämästään ystävilleen tekstin, kuvan ja videoiden avulla
  - ▶ Lisätä ja saada kavereita jotka näkevät päivityksesi ja joiden elämää voit myös seurata Facebookin kautta
  - ▶ Luoda sivuja jotka käsittelevät esim. omaa aatetta tai organisaatiota ja sivujen kautta viestiä myös ihmisille jotka eivät ole kavereita ja seuraamaan sivulla kävijöiden määrää yms.
    - ▶ Sivuista tykkäävät ihmiset saavat sivuston päivitykset aina Facebook syötteeseensä kuten he saisivat kaverien päivitykset
  - ▶ Luoda ryhmiä jotka saattavat erilaisista asioista kiinnostuneita ihmisiä yhteen, ryhmiä on niin yrityksillä, yhdistyksillä, eri alojen harrastajilla, koululuokilla kuin monilla muilla
    - ▶ Ryhmien jäsenet saavat kaikki ryhmän päivitykset syötteeseensä kuten saisivat kaverien päivitykset
  - ▶ Lisäksi sitä voi käyttää reaaliaikaiseen viestintään kavereiden kanssa, niin tekstin kuin videopuheluidenkin muodossa Facebookin messenger -palvelun kautta

Mikä Facebook on?

- ▶ Yksityisille ihmisille Facebook oli olemassa varsinkin alussa lähinnä oman profiilin ja kavereille elämästään kertomisen vuoksi
- ▶ Se oli paikka jossa pystyi etsimään ihmisiä jotka on tavannut elämän varrella ja joista oli ehkä muuten joutunut erilleen
- ▶ Nykyisin Facebook ryhmät ja sivut ovat tehneet siitä erittäin tärkeän paikan erityisesti yhteisöille
- ▶ Voi perustellusti väittää että nykyisin lähes jokaista harrastusta ja yhteisöä varten on myös jokin Facebook ryhmä tai sivu, samoin yrityksillä
- ▶ Yhdistyksen tiedotusvastaavan työssä erityisesti Facebook sivu ja/tai ryhmä on se kanava jolla tiedottamista kuntalaisiin päin kannattaa harrastaa
  - ▶ Vaikka asioista voi ilmoittaa yksillä Facebook päivityksillä, ryhmät ja sivut tarjoavat todella suuria etuja:
    - ▶ Ryhmälle tai sivulle voi asettaa monta ylläpitäjää
    - ▶ Kiinnostuneiden ihmisten ei tarvitse olla ryhmän tai sivun pitäjän kavereita
    - ▶ Ryhmä tai sivu mahdollistaa ylläpitäjilleen yksityiselämän ja työn pitämisen erillään

Mikä Facebook on?

- ▶ Facebook eroaa omistamastaan Instagramista erityisesti siinä, että Facebook on alun perin tietokoneen nettiselaimella käytettäväksi suunniteltu palvelu
  - ▶ Instagramin käyttö onnistuu aina parhaiten puhelimella koska kaikki on suunniteltu sitä varten
  - ▶ Facebookin käyttö on taas helpointa tietokoneella, vaikka sillä on hyvät puhelinsovellukset, tietokoneella voi tehdä enemmän ja helpommin
- ▶ Sivujen ja ryhmien ylläpitäminen on huomattavasti helpompaa tietokoneen tai suurinäyttöisen tabletin avulla
- ▶ Myös Facebook päivitykset joissa on paljon tekstiä, on huomattavasti helpompaa kirjoittaa laitteella jossa on suuri, tarkka näyttö ja näppäimistö
- ▶ Edellä mainituista syistä näissä ohjeissa Facebookia käsiteltäessä tulee paino olemaan Facebookin nettiselain sovelluksen käytössä
- ▶ Facebook löytyy osoitteesta <http://www.facebook.com/>
- ▶ Facebookin sovellukset löytyvät androidin ja applen sovelluskaupoista

Facebookin hyvät ja huonot puolet

- ▶ Facebookilla on monia hyviä puolia joiden vuoksi se on suosionsa saavuttanut
  - ▶ Sen avulla tavoittaa uskomattoman määrän ihmisiä koko maailmasta
  - ▶ Se mahdollistaa esim. nuoruuden ajan tuttavien etsimisen
    - ▶ Joskus se tuo esiin myös huonompia puolia kuten sen kuinka pelottavan paljon Facebook meistä tietää, kun se suosittelee meille kavereita jotka olivat samaan aikaan armeijassa tai koulussa tai jotka ovat olleet naapureitamme, vaikka emme olisi sille noista asioista itse kertoneet.
  - ▶ Erilaisten harrastusten parissa olevalle se on harrastusryhmien kautta todellinen tiedon runsaudensarvi
    - ▶ Monissa harrastuksissa Facebook on mullistanut tiedon jakamisen kaikkien harrastajien kesken
    - ▶ Hyvänä esimerkkinä voisivat toimia esim. 2020 vuoden koronavirusepidemian seurauksena syntyneet etätyötä tukevat ryhmät

Facebookin hyvät ja huonot puolet

- ▶ Itselle mieluisia yrityksiä tai yhdistyksiä on helppoa seurata Facebook sivujen kautta
- ▶ Itselle tärkeistä asioista ja elämäntapahtumista on helppo kertoa muille Facebook päivitysten muodossa
  - ▶ Tärkeitä tapahtumia voi myös lähettää nettiin esim. live videon muodossa
- ▶ Paikoissa joissa sananvapaus on rajoitettu, sosiaalinen media voi olla keino jolla silti saa mielipiteensä kuuluviin
  - ▶ Joskus tällä on ollut jopa kirjaimellisesti vallankumouksellisia vaikutuksia
- ▶ Facebookin kautta järjestetyt varankeräyskampanjat voivat olla vaihtoehtona perinteiselle keräykselle

Facebookin hyvät ja huonot puolet

- Facebookilla on luonnollisesti myös varjopuolensa
  - Koska Facebookin kautta saa linkkejä, tietoa eri asioista yms. Ihmisten ja organisaatioiden päivitysten kautta, siitä tulee monelle ihmiselle myös uutiset korvaava media
    - Facebook ja muu sosiaalinen media ovat uutisina pidettäessä todella vaarallisia koska näet vain sen mitä omat kaverit ja tykättyt sivut asioista kertovat
    - Joskus se millainen maailma oikeasti on hämärtyy koska muita näkökulmia edustava tieto asioista häviää
    - Sosiaalinen media on ihanteellinen kanava väärän tiedon ja perustelemattomien mielipiteiden lievittämiseen
  - Facebookin päätulonlähde on mainonta, ja se kerää meistä mainontaan tarvittavaa tietoa pelottavan tehokkaasti
    - Päivitysten tykkäysten ja ryhmiin liittymisten kautta se tietää mistä pidämme, mitä harrastamme, jopa missä matkustamme sekä ketkä ovat kavereitamme, keitä heidän kaverinsa ovat ja mikä heitä yhdistää
    - Kun tämän laajentaa koskemaan lähes koko maailman väestöä, kyseessä on pelottavan suuri määrä tietoa
    - Ylitsepääsemätön ongelma se ei ole niin kauan kuin tuota tietoa käytetään hyvin ja se on turvassa
    - Kyseessä on kuitenkin pörssiin listautunut yritys ja yrityksen suurin prioriteetti on aina lopulta tuottaa enemmän voittoa osakkeenomistajille

Facebookin hyvät ja huonot puolet

- ▶ Facebookista ja muusta sosiaalisesta mediasta voi kasvaa liiankin tärkeä osa elämää
  - ▶ Kaikista Facebookin hyvistä puolista johtuen se voi kasvaa todella suureen rooliin omassa elämässä
  - ▶ Jos se kehittyy niin pitkälle että päivityksiä ei voi enää olla katsomatta edes muutamaan tuntiin, alkaa kyseessä olla jo jonkin asteinen ongelma
    - ▶ Kaikesta kannattaa ottaa joskus hengähdystaukoja – niin myös sosiaalisesta mediasta
- ▶ Varankeräyskampanjoita voi käyttää myös huijaukseen
  - ▶ Kaikilla Facebookin kautta varoja keräävillä ei välttämättä ole puhtaita jauhoja pussissaan ja se kannattaa pitää mielessä ja tutkia asioita tarkemmin ennen kuin omia rahojaan pistää mihinkään
  - ▶ Suomessa asioita rajoittaa myös keräyksiä koskeva lainsäädäntö
- ▶ Myös nettihuijarit käyttävät Facebookia
  - ▶ Erilaiset nettihuijarit, hyväuskoisilta erilaisin keinoin henkilötietoja tai rahaa tavoittelevat ihmiset käyttävät Facebookia toimintaansa
  - ▶ Kaveripyynnöt ihmisiltä joita et oikeasti tunne ollenkaan kannattaa siitä johtuen yleensä hylätä

Facebookin osat ja termit

- Seuraavassa osiossa käydään läpi tärkeimpiä Facebookin osia ja siihen liittyvää termistöä jotta myöhempien materiaalien ja Facebookista käytävän keskustelun seuraaminen olisi helpompaa
- Jotta esitys olisi luettavan pituinen, tässä keskitytään vain tärkeimpiin termeihin
- Facebookiin liittyy kaikenlaista alati muuttuvaa sanastoa ja slangia josta voi olla joskus hyvinkin vaikea pysyä perillä
- Perusosien ja käsitteiden nimet ovat kuitenkin pysyneet samoina jo vuosia joten ne on hyvä oppia

Facebook kaverit

- Kaveri on ihminen jonka haluat voivan nähdä sinusta hieman enemmän tietoa ja johon haluat pitää jollakin tasolla yhteyttä
- Facebook kaverin merkitys riippuu Facebookin käyttäjän omasta ajatusmaailmasta
  - Jotkut pitävät Facebook kavereina vain oikeasti läheisiä kavereita
  - Toiset taas keräävät Facebook kavereita suosion merkinä ja heillä voi olla tuhansia, kymmeniä tai jopa satoja tuhansia Facebook kavereita joista he eivät tiedä yhtään mitään
- Siitä, mitä asioita sinusta kaverisi näkevät, ja mitä näet kavereidesi toiminnasta voit päättää Facebookin asetuksissa
- Varsinkin jos kavereita on todella paljon, voi olla tarpeen säätää asetukset niin että et näe heidän päivityksiään etusivullasi tai muut seuraamasi asiat hukkuvat helposti massaan
- Jos Facebook kaverisi taas ovat myös oikeita kavereita, haluat tietysti yleensä myös nähdä kaikki heidän päivityksensä
- Sen ketkä ovat kavereitasi voit nähdä helposti oman profiilin Kaverit -välilehdeltä

Etusivu

- Etusivu on oman Facebook profiilin etusivu josta näet kaikkien kavereiden ja seuraamiesi sivujen sekä ryhmiesi päivitykset
- Kun seinä oli paikka josta näet omat julkaisusi, etusivu on paikka jonka kautta voit selata kaikkien muiden julkaisuja
- Sen kautta voit myös helposti tykätä julkaisuista, tai vaikka vastata niihin tai jakaa niitä eteenpäin
- Jokaisen julkaisun oikeanpuoleisessa ylänurkassa näet kolme pistettä joiden kautta voit esim. tallentaa julkaisun, piilottaa julkaisun pois etusivultasi, asettaa julkaisijan esim. 30 päivän tauolle jona et näe heidän julkaisujaan tai vaikka valita että et seuraa kyseisen henkilön, ryhmän tai sivun julkaisuja enää ollenkaan
- Näin voit pitää hyvän kontrollin siitä millaista sisältöä näet omalla etusivullasi

Aikajana ja Seinä

- Profiilia tai Facebook sivua klikkaamalla avautuu tila jota kutsuttiin ennen seinäksi ja nykyään aikajanaksi tosin molempia näkee käytettävän vielä erikseen vähän ohjeesta riippuen
- Se näyttää kaikki Facebook päivityksesi listana tai valintasi mukaan vaikka ruudukkona uudemmasta vanhempiin
- Seinän/aikajanan kautta näet helpoimmin mitä olet jakanut muille ihmisille
- Mikäli olet sallinut asetuksissa esim. kaveriesi jakavan omia päivityksiään seinällesi/aikajanallesi, näet myös ne sieltä
  - Usein oman profiilin seinälle/aikajanelle annetaan julkaisu oikeus kavereille, Facebook sivujen seinille/aikajanoille ei taas useinkaan sallita muuta kuin kommentointi
  - Kaikki edellä mainittu on kuitenkin profiilin omistajan tai sivun ylläpitäjän ohjattavissa ja päätettävissä
- Tärkein muistettava asia on että seinällä/aikajanalla näet omat julkaisusi ja kaverien tai sivun seuraajien reaktiot niihin

Tykkäöminen

- ▶ Ihmisten Facebook päivityksiin jotka näet (ja myös sivujen tai ryhmien sellaisiin) voi reagoida tykkäämällä niistä
- ▶ Facebook tykkäystä kuvaava peukalo ylös nappi on jo nykyisin yksi internet kulttuurin ikonisista kuvakkeista
- ▶ Tykkäyksen määrää käytetään myös julkaisun suosion mittarina
- ▶ Ainoa tapa reagoida päivitykseen tykkäämisen ja kommentoinnin lisäksi on olla tykkäämättä
  - ▶ En tykkää -nappia jossa peukalo olisi alaspäin ei ole olemassa
- ▶ Tykkäys termi on hyvä tietää koska sitä ei voi olla Facebookiin liittyvässä keskustelussa kuulematta

Merkitseminen / tägäys

- Aiemmin mainittiin että voit kirjoittaa Facebookiin päivityksiä omasta elämästäsi
- Voit myös merkitä niihin Facebook kavereitasi
- Tämä tapahtuu helpoimmin kun kirjoitat Facebook päivitykseesi jonkin Facebook kaverisi nimen
  - Kun kirjoitat kaverin nimen Facebook hakee automattisesti kirjaimia vastaavat kaverit listaan alle ja voit valita heistä oikean
- Tägääminen lähettää kyseiselle henkilölle ilmoituksen päivityksestäsi heidän tapahtumasyötteeeseen
- Sitä voi siis käyttää eräänlaisena lisäkeinona viestimiseen, jolla voit varmistaa että ihmiset jotka liittyvät johonkin päivitykseesi myös tietävät siitä

Facebook tili ja profiili

- Facebookin käytön tärkein perusta on Facebook tili ja siihen liitetty profiili
- Facebook tili luodaan yleensä sähköpostiosoitteen ja tietoturvan vuoksi erittäin suositeltavasti myös puhelinnumeron avulla
  - Nämä täytyy myös tiliä luotaessa vahvistaa
- Henkilötiedoista tilin luonti tarvitsee vähintään nimen, syntymäajan ja sukupuolen
- Omalla tavallaan houkutteleva ajatus tietoturvan kannalta on antaa väärät tiedot henkilötietoihin, mutta valitettavasti se myös poistaisi lähes kaikki Facebookin käytön hyvät puolet
  - Paljon suositeltavampaa on, että luot Facebook tilin oikeilla tiedoilla ja pidät asetuksia säätäen huolen siitä että ventovieraat eivät pääse niitä näkemään

Facebook tili ja profiili

- Facebook profiili on tilisi ulkomaailmaan (valitsemillasi rajoituksilla) näkyvä osa, jonka avulla hallitset sitä miten näyt muille
- Se syntyy automaattisesti tiliä luotaessa antamistasi tiedoista, joten siinä mielessä profiilin ja tilin voi ajatella samana asiana, varsinkin kun tiliin liittyy ainoastaan yksi profiili
- Tärkeintä on varmistaa että vieraille sinut löytäville ihmisille ei profiilissasi näy sellaisia asioita joita et halua vieraille jakaa
  - Syntymäaika, puhelinnumero, sähköpostiosoite ovat esim. tietoja joiden antaminen ventovieraille voi olla jopa vaarallista
- Tätä ohjetta seuraavissa yksityiskohtaisemmissa ohjeissa käymme läpi miten profiilin näkyvyysrajoitukset tehdään monen muun asian ohessa

Facebook ryhmä

- Facebook ryhmä on kuin keskustelufoorumi jossa liittyneet Facebook käyttäjät voivat
  - Lisätä päivityksiä ja keskustella niistä
  - Jakaa tiedostoja
  - Jakaa kuvia ja videoita
- Facebook ryhmällä voi olla ylläpitäjiä joilla on oikeus lisätä, poistaa ja estää käyttäjiä sekä poistaa esim. ryhmän sääntöjen mukaan asiattomia päivityksiä
- Monet vähemmän rehelliset Facebook käyttäjät etsivät avoimia ryhmiä joita käyttää mainostus kanavana siitä riippumatta mikä niiden aihe on
- Edellisen vuoksi käytännössä kaikki Facebook ryhmät toimivat niin että ylläpitäjä(t) hyväksyvät uudet jäsenet
- Ryhmien tyypit ovat
  - Yksityinen ja piilotettu (ennen salainen)
  - Yksityinen ja näkyvässä haussa (ennen suljettu)
  - Julkinen ja näkyvässä haussa (ennen julkinen)
- Yksityinen ja näkyvässä haussa on kätevin kaikille ryhmille joiden on tarkoitus olla julkisia ja piilotettu esim. yksityistapahtumien suunnitteluun

Facebook sivu

- Joka tiliin voi olla liitettyä vain yksi profiili, mutta tiliin voi olla liitettyä useampi kuin yksi Facebook sivu
- Facebook sivu on kuin ryhmä siinä mielessä että sillä voi olla useita ylläpitäjiä
- Sivulle ei kuitenkaan liitytä kuin ryhmiin, eikä sivuilla niinkään käydä jäsenien aloittamia keskusteluja
  - Koska sivua seuraavat eivät tee omia julkaisujaan vaan kommentoivat, myöskään mainostajat ja muut vastaavat eivät ole ongelma kuten ryhmissä
- Sivu toimii enemmän kuin normaali Facebook profiili, ja sillä jaetaan sivun tilapäivityksiä joihin sivua seuraavat voivat reagoida
- Useille yhdistyksille tai yrityksille Facebook sivu on paras tapa jakaa tietoa muille
- On myös mahdollista muuttaa oma Facebook profiili sivuksi, ja se voi olla hyödyllistä esim. Julkisuuden henkilöille tai some vaikuttajille joilla ei ole aikaa hallita itse kaikkea profiilissaan, vaan he haluavat käyttää ylläpitäjiä
- Facebookin käyttäjät voivat klikata Seuraa kun he ovat heitä kiinnostavalla sivulla, ja sen jälkeen he saavat sivun päivitykset etusivulleen silloin kun niitä tapahtuu

Loppusanat

- Edellä esiteltyjen asioiden ja termien pitäisi toimia hyvänä tukipilarina asioiden yksityiskohtaisemmalle oppimiselle
- Nyt kun se mitä Facebookin eri osat ovat on tiedossa, voidaan lähteä seuraavissa esityksissä oppimaan perusteet siitä miten niitä hallitaan
- Hyvä resurssi todella yksityiskohtaisen tiedon hakemiseen on Facebookin virallinen suomenkielinen ohje joka löytyy seuraavasta osoitteesta:
  - <https://www.facebook.com/help/>
- Facebookin tukisivu on todella laadukas, ja löydät sieltä vastauksen lähes joka kysymykseen hyvällä suomen kielellä
- Profiilin asetuksista ja julkaisun tekemisestä tulee kuitenkin myös näiden materiaalien puitteissa omat ohjeensa